

וכך טוב לדון ילדה זאת כגויה, שכיון שאין אנו מאמינים לעורך־דין, הרי היא לסברת הראב"ד כגויה גמורה, ואחרי שיטבילוה הרי היא גיורת גמורה וכשרה לבוא בקהל. ואף לסברת הרמב"ם החושש אפילו ברוב גוים, כיון שזו נמסרה לאימוץ ע"י אמה פשוט שיש מקום להתירה בשופי.

ויש להוסיף עוד טעם להתירה אחרי גיור, ממ"ש הרב יד־אהרן (ח"א הגה"ט אות כ"ט בשם המהריק"ש) דיש להתירה אחרי גירות מטעם ספק־ספיקא, ספק גויה ספק ישראלית, ואת"ל ישראלית שמא אמת שנתנה לה להניקה ולא הושלכה למיתה עכ"ל. וגם בנדון דידן יש לומר כן, שמא אמת טוען העו"ד ומותרת לבוא בקהל ישראל. ולכן, אם לא ניתן יהיה לברר בודאות יהדותם וכשרותם של הוריה כפי שטוען העורך־דין, יש צורך בגיור. ומה שכב' חושש שזה יפגע פסיכולוגית וכו', אפשר להסביר לה הדבר בהרבה זהירות ולשכנעה שהכל נעשה לטובתה, וכך עשינו כמה פעמים בבית־דינו בנערות שהיו מוחזקות בעיני עצמן כיהודיות, והוצרכנו להטבילן לשם גיור, ולא קרה מאומה. ופשוט ביותר שלא יכולה להנשא לכהן. והנני מסיים בברכת גמר חתימה טובה, לשנה טובה ומבורכת, לכב' וביתו, וכל בני קהלתו העי"א.

עב

על מהות קידושין של רב ריפורמי ועל הצורך בגט

הנני מאשר קבלת מכתב כב' מיום ד' מרחשון דנא, בדבר מעשה שהיה ש"אשה אחת התחתנה עם בחור יהודי ע"י רבאיי ריפורמי, העדים היו נשים, ולא היה שם אף אחד שהיה שומר־מצוות במובן האורטודוקסי (לא היה שם אף שומר שבת אחד). אחרי כמה שנים בעלה נתן לה גט שנסדר ע"י בית־דין של רבנים קונסרבטיבים... ואחרי כן התחתנה עם איש־כהן. והחתונה השניה נעשתה ע"י

קונסרבטיבי, ויש לאשה זאת ובעלה הכהן שני ילדים. האם הם חללים, והאם האשה אסורה לבעלה הכהן?"

האמת אומר קשה מאד לפסוק בשאלה מעין זאת ללא הכרת הענין מקרוב, וכ"ש לנו שאין אנו מכירים מקרוב היטב סדרי "הקידושין" של רבאייס ריפורמיים, ואם כולם מסדרים באופן שזה, או שיש מקרים שאפשר לקידושין שיחולו באיזה שהוא צד, וירא הייתי לחוות דעתי בשאלה זאת. אבל סומך הנני על כב' שכל הנתונים במכתבו הם מדוייקים ביותר.

וראה ראיתי דברי תשובתו, ופתח ההיתר אשר מצא בהסתמך על הרב פיינשטין המנוח, שפסק ב"אגרות משה" (חלק ג'), שקידושין שנעשו ע"י ריפורמים אין לחוש להם כלל אם נתברר היטב שלא היו שם עדים כשרים שראו נתינת טבעת ואמירתו הרי את מקודשת לי. וראיתי עוד באגרותיו של הרב פיינשטין זצ"ל (בחלק הרביעי בכמה סימנים שם) שהוסיף ידו לזלזל ולבטל מכל וכל קידושי רבאייס ריפורמים בטעמים ונימוקים חזקים ויציבים, ואינו רוצה לחוש להם כל עיקר. וגם הביא שם דעת הרבנים החולקים עליו ודחה דבריהם. ואעפ"י שאם אפשר לסדר גט בקלות אין להתיר אשה שנתקדשה ע"י רבאיי ריפורמי ללא גט, הנה במקום שהוא שעת הדחק, ודאי שראוי לראות קידושין אלה כבטלים ומבוטלים מעיקרם. ובנדון דידן פשוט הוא שאין לך שעת-דחק גדולה מזו. שאם נחשוש חשש כל-שהוא לקידושין שסדר הרב הריפורמי, נכנס לספק חמור של ממזרות, משום שנצטרך אז לבדוק ולדון הגט שסדרו בית-הדין הקונסרבטיבי אם הוא כשר באמת, ופקע ממנה איסור אשת-איש, שאל"כ הרי שבניה עתה הם ספק ממזרים. ואולי שבנדון דידן גם הרבנים החולקים על הרב פיינשטין זצ"ל ומצריכים גט לקידושי רבאיי ריפורמי יסכימו להקל כדי להציל מספק ממזרות. ולכן פשוט ביותר שאין אנו צריכים לחוש לקידושין אלה כלל ועיקר. וביחוד שכב' כותב בבירור גמור שהעדים היו נשים, ולא היה באותו מעמד שום

אדם שומר שבת ומצוות וחזקה על כב' שכותב דברים מבוררים היטב. ולכן ברור שהקידושין בטלים ומבוטלים.

כמו"כ אין לנו לחוש כלל למה שחיו יחד כמה שנים כדרך איש ואשתו, וחזקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, שכבר הרבה הרב פיינשטיין זצ"ל בתשובותיו לדחות חשש זה, משום שברשעים ומופקרים ועוברים על מצוות התורה לא נאמרה חזקה זאת, והוכיח כן מדברי הריב"ש שגם מרן ורמ"א הסכימו בדבריו ועיין בדבריו בכמה מקומות. והנה גם בנדון דידן כן הוא הדבר, שאלה הם בעצמם ריפורמים גמורים, שהרי עשו כל מעשיהם בפני רבאייס ריפורמים וקונסרבטיבים, ובודאי שחיו יחד על סמך אותם קידושין שלדעתם הם תקפים ותופסים, שהרי לא חשו ללכת לרבנים אורתודוקסים. והאמת היא שגם אנו בבית-דיננו אין אנו חוששים לחזקה זאת, ומתירים אשה שחיתה עם גבר, ואף אם גרו יחד כדרך איש ואשתו, ואף אם נולדו להם ילדים, ללא גט, משום שבזמנינו דור פרוץ ומתירני אין לחוש לחזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

☆ ☆

☆

אלא שנכון עורר כת"ר שאעפ"י שלא היה צורך באותו גט "אבל עכשיו שקבלה גט אעפ"י שהגט שלה לא היה יוצא מבית-דין אורתודוקסי, האם יש שאלה של ריח הגט. ויפה ציין כב' תשובת הרשב"א שהובאה באוצר-הפוסקים (אבן-העזר סימן ו' ס"א אות ט"ו), שאם נתן גט שאינו צריך עפ"י דין כשרה לכהונה. והעיר כב' מתשובת הרשב"א שהעתיק הרמ"א שנראים כסותרים.

וכבר עמד בזה החלקת-מחוקק (שם סק"ב) וסיים ויש לחלק עיין בדבריו. והבית-שמואל (שם סק"ג) כתב לחלק בין שתי התשובות הנ"ל עיין בדבריו כי אין באפשרות להאריך בהעתקת הדברים. ויעויין עוד במ"ש הכנה"ג בשם מהר"א די בוטון (הביאו באוצר-

הפוסקים שם) שמאחר שנתגרשה במעמד קהל ועפ"י גדול הדור פסולה לכהונה ע"כ. ובנדון דידן לא היה הגט עפ"י גדול הדור, ואף לא במעמד קהל. ואולי אף היה עפ"י בית-דין טועין, וכמ"ש אח"כ שם בשם אפי-זוטרי סק"ג, שאם כפוהו בית-דין טועין ליתן גט אפילו ריח גט אין בו וזוהי תשובת הרשב"א שהעתיק הב"י בסימן י"ג עיין שם עכ"ל.

ובאמת שבאותה תשובה שהעתיק מרן הב"י בסימן י"ג כתב הרשב"א להדיא "ואין חוששין משום הרואים דכל שהגט אינו גט חספא בעלמא הוא ואינו פוסל לכהונה". וכל זה אני כותב כדי שלא יעלה על הדעת להחמיר בנדון-דידן משום הרואים שיאמרו התירו חכמים גרושה לכהן. כי באמת שיש לקרוא לבית-דין שעשו הגט לטועין גמורים, שהלא בנדון דידן היה ברור פיסולם של הקידושין מעיקרם, שהלא העדים היו נשים ולא היה כאמור שום אדם שומר מצוות נוכח שם, ואיזו חלות יש לקידושין אלה ולמה להצריכה גט. וכמה חוככים אנו בבית-דיננו למנוע מתן גט לחומרא כאשר בזה נפסול האשה לכהונה.

והנה אף שכתבנו לעיל שראוי להחמיר בקידושין שערך רבאיי ריפורמי להצריך גט כאשר אין בדבר קושי, וא"כ בנדון דידן היה מקום לאותו גט משום חומרא זאת. אבל באמת אין מקום חומרא זאת להצריך גט אלא דוקא כאשר לא ידענו בדיוק טיבם של אותם קידושין, ויש מקום לחשוש שמא במקרה עלו יפה ותפסו, ולכן ראוי להחמיר, אבל בנדון דידן שידענו בודאות על פיסולם הגמור, הרי שאין קידושין מעיקרם, והגט חספא בעלמא, ומותרת אשה זו לכהן וגם בניה כשרים לכהונה.

והנני מסיים בברכת שים שלום טובה וברכה לכב' ולכל ב"נ ולבני קהלתו העי"א.